

Sångsvan

I norra Sverige och även i skogsdominerade områden i södra Sverige är sångsvanen den mest spridda svanen i sjöar och gölar. Den förekommer också i vissa slättsjöar, i dammar i jordbrukslandskapet och liknande. Efter att ha varit kraftigt tillbakaträngd till avlägsna delar av Lappland ökade sångsvanen kraftigt från mitten av 1900-talet och ökningen har accelererat sedan 1980-talet. Det är sällan som sångsvanen påverkas negativt av skogsbruksåtgärder.

Foto: PGB P-G Bentz/sturnus.se

Rödlistestatus 2015: Livskraftig (LC)

Populationsutveckling:

1980–2012: ökning 1000 %

2001–2012: ökning 24 %

Fågeldirektivet: Bilaga 1

Häckningsperiod: 1 maj – 30 september

Ekologiska krav

Arten är knuten till vegetationsrika, grunda vatten, grunda sjöar, tjärnar eller dammar omgivna av skog, myr eller odlad mark. Sångsvanen häckar ibland på blöta myrar utan att det finns egentliga gölar. Ibland också vid vattendrag. Häckningar förekommer också vid kusten. Småvatten ner till <0,1 hektar accepteras. Omgivningen verkar inte ha större betydelse och kan bestå av skog eller öppen mark.

Lever på växtdelar, som tas både på marken och i vattnet. Under flyttningen födosöker de i hög grad på jordbruksmark.

Boet läggs i vegetation nära öppet vatten. Efter kläckningen vandrar ibland svanfamiljen iväg till andra vatten, särskilt om boet legat vid litet vatten.

Förr ansåg man att sångsvanen var mycket störningskänslig, men under senare årtionden har den börjat häcka i allt större utsträckning nära människan. Troligtvis är den inte särskilt känslig för skogsbruksåtgärder på de flesta platser, även om undantag kan finnas.

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Sångsvanen är en sällsynt men starkt ökande häckfågel, som inte är känslig för hur omgivande skogsmark ser ut.

- Undvik skogsbruksåtgärder i närheten av boplatser (ca 100 m i skog, 200 m i öppen eller delvis öppen mark) under 1 april–31 maj, eller tills ungarna lämnat boet.
- Lämna kantzoner mot gölar eller andra häckningsplatser i enlighet med Skogsvårdslagens föreskrifter.

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Skogsvårdslagen säger

- Lämna kantzoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som myrar och sjöar, äldre skog på uddar och öar i vatten och myrmarker m.m. (SKSFS 7:17).
- Lämna en kantzon utmed sjöar, vattendrag m.m. oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Markbered inte i kantzoner mot sjöar, vattendrag eller våtmarker (SKSFS 7:29).

Indikator på skyddsvärd skog

Saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Regional tillämpning

Sångsvanen har en sällsynt men jämnt etablerad stam i hela Sverige. Det är inte motiverat att tillämpa olika råd för olika delar av landet.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Restaurering av våtmarker i skogslandskapet gynnar i många fall sångsvanen. Det kan i vissa fall också vara motiverat att hugga bort igenväxande träd och buskar intill tidigare öppna dammar och kärr.
- Större viltvatten är ofta häckningsplats för sångsvan.

Lästips

Artfakta för sångsvan. <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100045>. ArtDatabankens webbplats,

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning
